

Εἰς τὰς παραστάσεις τοῦ Parsifal, φαίνεται ὅτι ἐπικρατεῖ τοι-
οὔτος ζῆλος ὑπὸ τὸν θόλον αὐτὸν καὶ ἐν τῇ τάφρῳ τῆς ἀρχήστρας,
ἀφοῦ καὶ οἱ μουσικοὶ παίζουσι φέροντες μόνον ὑποκάμισον ὡς ἐπεν-
δύτην καὶ ὁ διδάσκαλος ἐδέησε νὰ κατασκευάσῃ εἰς τοὺς χορίστας
αὐτοῦ στολὰς παρεμφερεῖς πρὸς περίζωμα τοῦ λουτροῦ.

Ὡς πρὸς τὴν αἴθουσαν λαμβάνει θέσιν ἐπὶ εἰδικῶν μερῶν ἐχόν-
των σκοπὸν καὶ τὸν ἴσον διαμερισμὸν τῶν ἤχων καὶ νὰ καταστή-
σωσιν ἀδυνάτους τὰς συνομιλίας μεταξύ των γειτόνων οἵτινες
ἠδύναντο νὰ διαταράξωσι τὴν ἀκρόασιν. Προσέτι δὲ ὅλοι οἱ ἀκρο-
αταὶ διατελοῦσιν ἐν τῷ σκότει.

Ὡς βλέπουσιν οἱ ἀναγνώσται, δὲν πορεύονται ἐκεῖ διὰ νὰ δια-
σκεδάσωσιν οὔτε νὰ ἐπιδειχθῶσιν. Ἡ μουσικὴ τοῦ Βάγνερ εἶναι
μουσικὴ τὴν ὁποίαν μόνον αὐτὴν πρέπει νὰ ἀγαπήσωσιν.

Σεπτέμβριος 1882.

Δ. * *

Η ΣΕΛΗΝΗ

ΕΝ ΤΗ: ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ: ΤΩ: ΕΡΩΤΙ ΤΗ: ΠΟΙΗΣΕΙ

Εἰς νύκτα ἔκτρος ἠδυπαθῆ καὶ ἤρεμον, ὡς τῆς εὐδαίμονος νεό-
τητος ὁ ὕπνος ὁ ἀνέφελος, ἐν ᾧ ἡ φύσις κοιμάται θωπευο-
μένη ὑπὸ δροσοβόλου καὶ μεθυστικῆς αὔρας τῆς θαλάσσης καὶ
τῶν χλοερῶν ὀρέων καὶ πτηνῶν τι νυκτοπλάνητον εἰς θάλλοντας
κλώνους τιτιρίζει εὐθυμον, πίνον τῆς γοήτιδος ὀροσίου τὸ νέκ-
ταρ, ἐν ᾧ φρίσσοντα τὰ ἄνθη ἐκπέμπουσι εὐώδη μύρα καὶ ζώην,
ἐν ᾧ ἐπάνω ἐκτείνεται ἀπέραντος καὶ νογελῆς οὐρανός, σεληνό-
φωτος, γαλακτώδης, αἴθριος, κάτω δὲ στίλβει θάλασσα, ὡς πλάξ
ἀργύρου τρισεγγέτης ἐκλάμπουσα, ἀθύρσιος, ὡς τὸ παρθενικὸν
καὶ μόλις νεάζον πρόσωπον, τὸ ἀκτινοβολοῦν τῆς ψυχῆς τὴν μα-
καρίαν γαλήνην, καὶ καταθέλγουσα δι' ἀρρήτων μυστηρίων θελ-
γῆτρων, εἰς νύκτα τοιαύτην, ἣν τόσα γραφικώτατα κάλλη στο-
λίζουσι, ζωπεροῦσι καὶ καθηδύνουσι, τίς δὲν ἐτρέφησεν ἀπλή-

στωις, ρεμβάζων εἰς τὸ συμπαθὲς καὶ μελαγχολικὸν ἄστρον τῶν ἐρώτων καὶ τῶν ποιητῶν, ἐν ᾧ ἄπλετον τὸ φῶς αὐτοῦ διαλάμπει εἰς τὸ στερέωμα, καὶ ἐν τῇ γλυκείᾳ αὐτῇ καὶ ναρκῶδει ρέμβῃ δὲν ἠσθάνθη ἐν ἑαυτῷ μέθην ἄρρητον καὶ μυστηριώδη, πληροῦσα, τὴν πονοῦσαν καὶ δνειροπολοῦσαν ψυχὴν;

Ἄπὸ τοῦ πλουσίου, τοῦ ἐπαναπαυομένου εἰς μέγαρον πολύχρυσον ἐπὶ βελουδίνων ἀνακλίντρων καὶ βαρυτίμων δλοσηρικῶν, μέχρι τοῦ ἐσχάτου πτωχοῦ, τοῦ στενοχωρουμένου ἐν τῇ εὐτελεστέρᾳ κλιθραχυρίῳ καλύβῃ, ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτέρου μεγιστάνου μέχρι τοῦ ταπεινοτέρου ἀγρότου εἰς πᾶσαν ἐποχὴν καὶ πάντα τόπον, δὲν ὑπάρχει καρδία πάλλουσα ἢ πονοῦσα, ἥτις νὰ μὴ διήλθε νύκτας ἢ ὥρας μὲ τὸ ἐράσμιον αὐτὸ ἄστρον τῆς νυκτὸς καὶ ἐν συμπαθεῖ μετ' αὐτοῦ συναναστροφῇ νὰ μὴ εὔρε μυστηριώδη τέρψιν ἢ ἀνακούφισιν.

Πάντοτε καὶ πανταχοῦ, ὅπου ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, ζωὴ, φαντασία καὶ καρδία, ὁ ἐρατεινὸς δορυφόρος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ὑπῆρξεν ὁ σύντροφος τῶν περιπαθεστέρων καὶ γλυκυτέρων ρεμβασμῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀγγελικῶν τῆς εὐτυχίας στιγμῶν.

Ἵπῆρξεν εἰδῶλον αἰῶνων καὶ λαῶν, ὅταν οὐδὲν ἄλλο ἐκ τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἐκτὸς τοῦ Ἡλίου. Οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδωκαν αὐτῇ θείας τιμὰς καὶ λατρίαν καὶ τῶν νεωτέρων ἡ φαντασία ἐνετρέφησεν εἰς τὴν γοητίαν αὐτῆς λάμπειν. Οἱ μάγοι διεβουκόλησαν τὸν κόσμον μὲ τὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπήρειαν αὐτῆς, οἱ δεισιδαίμονες ἐξήρτησαν ἀπ' αὐτῆς τὰς τύχας των, οἱ ἐρωτόληπτοι ἠγρύπνησαν μὲ τὸ μαγευτικὸν αὐτῆς φῶς καὶ οἱ ποιηταὶ ὑπερύβνησαν τὰ κάλλη της. Εἰς τὸ μελαγχολικὸν αὐτὸ ἄστρον ἐνυπάρχει—οὐκ οἶδα τίς γοητεία καὶ χάρις, ἥτις παρίστησιν αὐτὸ τοσοῦτον ἐράσμιον καὶ ὠραῖον, ἐνυπάρχει τι τὸ συνδέον μετ' αὐτοῦ τοὺς ἀνθρωπίνους πόρους.

Διαπρεπῆ κατέχει θέσιν ἐν τῇ μυθολογίᾳ ἡ Σελήνη.

Εἰς τοὺς παναρχαίους χρόνους, τοὺς ὁποίους δὲν φωτίζει ἡ λαμπὰς τοῦ ἱστορικοῦ, εἰς τὰς ἀνεξερευνητάς ἐποχὰς, καθ' ἃς οἱ ἄνθρωποι ἔζων ἔτι ἐν τῷ σκότει καὶ τῇ δεισιδαιμονίᾳ καὶ ἐλάτρευον τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, ἀναφαίνεται ἡ Σελήνη

ἀπολαύουσα θείας λατρείας καὶ μεγάλως ἐπιδρώσα ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων.

Μυθολογεῖται, ὡς θυγάτηρ Τιτάνων, τοῦ Ὑπερίονος καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Θείας. Οἱ γονεῖς αὐτῆς ἦσαν τέκνα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, Τιταίης πρότερον καλουμένης, ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς ὁποίας ἐκλήθησαν τὰ τέκνα τῶν Τιτᾶνες. Ὁ δὲ Οὐρανὸς ἦτον υἱὸς τοῦ Ἐρέβου καὶ τῆς Γῆς, ἦν ὕστερον ἔλαβεν, ὡς γυναῖκα, διότι κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους δὲν ὑπῆρχον λόγῳ συγγενείας κωλύματα γάμου. Προβαίνοντες δ' ἀπωτέρω, ἰστάμεθα πρὸ τοῦ Χάους, τοῦ πρωτίστου τῶν ὄντων, ὅπερ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐγέννησε τὸν Ἐρεβόν.

Ἡ λαμπρὰ, ὡς τὴν καλεῖ ὁ Ἡσίοδος, ἐγγόνη τοῦ Οὐρανοῦ, ἦτον ἐξόχως ὠραία. Λευκώλενος καὶ εὐπλόκαμος, ἔχουσα μακρὰς πτέρυγας καὶ χρυσῷ διαδήματι κεκοσμημένη, ἐκάθητο πάντοτε ἐφ' ἀμάξης, συρομένης ὑπὸ δύο μόνον ὑποζυγίων, ἵππων, ταύρων ἢ ἡμιόνων, κατὰ τὸ ἥμισυ λευκῶν καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ μελάνων, μετεχειρίζετο δὲ ἡνία χρυσᾶ. Κατέβαιναν ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ ἐλούετο εἰς τὸν Ὀκεανὸν καὶ περιεβάλλετο καθ' ἐκάστην λαμπρότερα ἐνδύματα. Ἦτο λοιπὸν καὶ μεγαλοπρεπῆς καὶ φιλάρεσκος. Ἐβδομήκοντα καὶ πέντε περίπου ἐπίθετα ἀπέδιδον αὐτῇ οἱ ἀρχαῖοι, ἐξ ὧν ὠραία εἶνε πολλά. Τὴν ἐκάλουον Αἰγλήεσσαν, Ἀκοίμητον, Ἀμερσίνοον, Ἀνασσαν, Βοώπιδα, Δροσόεσσαν, Εὐπλόκαμον, Εὐώπιδα, Λαμπρᾶν, Λευκοπάρειον, Πασιφάνη, Προθέβλητον, Πότνιαν, Πανδερκῆ, Φερέζωον, Φοίβην, Χαρωπὴν κλπ.

Τοιαύτη ἦν ἡ ὠραία τοῦ Ὑπερίονος κόρη διῆγε ἀγρυπνοῦσα μονήρης καὶ βεμβώδης εἰς τὸν αἰθέριον αὐτῆς θρόνον.

Ἐπόμενον ἦτο νὰ αἰσθανθῇ εἰς τὰ στήθη αὐτῆς παλμούς ἔρωτος. Μίαν νύκτα εἶδε τὸν Ἐνδυμίωνα κοιμώμενον εἰς τὸ ὄρος Λάτμιον τῆς Καρίας. Ὁ Ἐνδυμίον εἶχε κάλλος θαυμάσιον, ἀκαταμάχητον δὲ θέλητρον ἐπεχύνετο ἐπὶ τῆς κοιμωμένης αὐτοῦ μορφῆς, ὅπερ ἔτρωσε τὴν καρδίαν τῆς κόρης τῶν Τιτάνων. Ἡ ὑπνώττουσα καλλονὴ πλήττει πολλάκις, ὡς κεραυνός. Ἡ Σελήνη ἐθαύμασε τὸ κάλλος του καὶ ἠράσθη αὐτοῦ τὸσον περιπα-

θῶς, ὥστε κατέβαιναν ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ πρὸς τὸν περικαλλῆ ἐραστήν της Ἐνδυμίωνα καθ' ἑκάστην νύκτα ἐκεῖ. . .

Ἡράσθη ὁμῶς αὐτῆς καὶ ὁ Πᾶν καὶ ὁ Ζεὺς αὐτὸς ἕνεκα τῆς ἐξαισίας αὐτῆς καλλονῆς καὶ χάριτος.

Ἡ Σελήνη ἐλάτρευετο τὸ πάλαι παρὰ πλείστοις λαοῖς, καθὼς καὶ ὁ Ἥλιος, ὡς Θεοὶ, διοικηταὶ καὶ φωστήρες τοῦ κόσμου.

Παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐτιμᾶτο ἡ Σελήνη καὶ ἀντὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ Ἐκάτης, ὧν γνωστὴ εἶνε ἡ μυθολογικὴ ὑπόληψις. Ἐτι δὲ ἐταυτίσθη καὶ πρὸς τὴν Περσεφόνην καὶ Εἰλείθειαν, ἐπὶ μάσθῃ δὲ καὶ Φοῖβῃ, ὡς ὁ ἀδελφὸς της Ἥλιος, ταυτίσθεις πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἐπωνομάσθη Φοῖβος.

Οἱ Αἰγύπτιοι, δοξάζοντες, ὅτι οἱ Θεοὶ ἐγεννήθησαν πρῶτον ἐν τῇ χώρᾳ των, δύο Θεοὺς ἐγνώρισαν κατ' ἀρχάς, τὸν Ἥλιον (ὃν ἐκάλουν Ὅσιριν) καὶ τὴν Σελήνην (ἣν ὠνόμαζον Ἴσιν), νομίζοντες, ὅτι αὐτοὶ διοικοῦσι τὸ πᾶν. Εἰς τιμὴν τῆς Ἴσιδος ἐκτίσθη ἡ πόλις Βούβαστος, ἔχουσα ναὸν ἐπίσημον, ἐνθα ἐτελείτο μεγάλη ἐτησίᾳ καὶ πεφημισμένη πανήγυρις, εἰς ἣν συνηθροίζοντο πολλαὶ χιλιάδες ἀνθρώπων καὶ ἡ ὁποία πόλις ἀφιερῶθη ὕστερον εἰς τὴν θυγατέρα τῆς Ἴσιδος Βούβαστιν. Κατ' ἄλλας Αἰγυπτιακὰς παραδόσεις ἀλληγορεῖτο ἡ πλησιφανὴς Σελήνη εἰς τὴν Βουτῶ, ἀρχαιοτάτην θεὰν τῶν Αἰγυπτίων. Ὑπῆρχε δ' ἐν Αἰγύπτῳ ἱερὸν τῆς Σελήνης, τὴν ἐκάλουν μητέρα τοῦ κόσμου καὶ ἐνόμιζον, ὅτι τὰ φῶτα αὐτῆς ἔχουσι λόγον τινὰ πρὸς τὰς ἀναβάσεις τοῦ Νεῖλου.

Ἡ Σελήνη ἀπῆλθε θείας λατρείας καὶ παρὰ τοῖς Πέρσαις. Ἐπίσης ἐλάτρευον καὶ οἱ Φοίνικες ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτῆς τὴν Βαάτην, Βάλτιν καὶ Ἀστάρτην, καὶ ἐδόξαζον, ὅτι αἱ ψυχὰι τῶν ἀγαθῶν γυναικῶν μεθίσταντο μετὰ θάνατον εἰς τὴν Σελήνην. Εἶχον ἱερὰ αὐτῆς πανταχοῦ, τὴν ἐλάτρευον δὲ εἰς δάση καὶ τόπους ὑψηλοῦς. Δύο μόνον Θεοὺς εἶχον οἱ Ἀραβεῖς, τὸν Διόνυσον (Οὐροτάλ) καὶ τὴν Οὐρανίαν (Ἀλιλάτ), νοοῦντες δι' αὐτῶν τὸν Ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην. Διαφερόντως ἐτίμων καὶ ἐλάτρευον αὐτὴν καὶ οἱ Ἀλβανοὶ τῆς Ἀσίας, οἵτινες εἶχον παρ' αὐτοῖς καὶ ἱερὸν Σελήνης, οἱ Ἀσσύριοι, Βαβυλώνιοι καὶ ἄλλοι

τῆς Ἀσίας λαοί, οἱ Σαρμάται καὶ οἱ Θράκες, ὡς Ἄρτεμιν. Ἐπίσης ἀρχαίῳθεν καὶ οἱ Γερμανοί, οἱ Ἴσπανοὶ διὰ χορῶν ἐν καιρῷ πανσελήνου, οἱ Ἀντλάντειοι, οἱ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀφρικῆς παρὰ τῷ Ὁκεανῷ οἰκοῦντες, οἱ Κυρηνάιοι, οἱ Αἰθιοεῖς, οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, παρ' οἷς εἰσήγαγε τὴν λατρείαν αὐτῆς ὁ Τίτος Τάτιος, ἰδρύθησαν δὲ καὶ ναοὶ εἰς τιμὴν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ Ἀβεντίνου λόφου, ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου καὶ ἐπὶ τοῦ Παλατίου, ὅστις ἐφωτίζετο κατὰ πᾶσαν νύκτα. Οἱ Ἄγριοι τῆς Ἀμερικῆς, (οἵτινες δικαιοῦσι τὸ ἔτος εἰς 12 σελήνας ἀντὶ μηνῶν), ἐλάτρευον τὴν Ἀθασενσίην, θεὰν τῶν ἐκδικήσεων, ἣτις ἐνίοτε ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τῆς Σελήνης, ἥτο δὲ παρὰ τοῖς Νατσαίοις ἡ ἀρχηγῆτρια γυνὴ τῶν πονηρῶν δαιμονίων. Οἱ δὲ Μωαμεθανοὶ ἐξόχως τιμῶσι τὴν Σελήνην, ἔχοντες αὐτὴν θρησκευτικὸν καὶ ἔθνικόν σύμβολον.

Τοιαύτη ἦτον ἡ πολύφημος τῆς Σελήνης δόξα παρ' ὅλοις σχεδὸν τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς. Ὅτε οἱ ἄνθρωποι ἐκ τοῦ φαινομένου κόσμου, ἠσθάνθησαν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ὑπερφυσικὴν ἔννοιαν τοῦ Ποιητοῦ τοῦ Παντός, δὲν ἠδύναντο ὅμως ν' ἀνυψωθῶσιν εἰς μεταφυσικὰς θεωρίας, ἐστεροῦντο δ' ἔτι ἀστρονομικῶν γνώσεων, ἀπέβλεψαν εἰς τὴν λαμπρότητα καὶ ἐπιρροήν, ἣν ἔχουν τὰ οὐράνια σώματα, ἐκ τῆς Γῆς θεωρούμενα. Διὰ τοῦτο ἐθεοποίησαν πρῶτον τὸν Ἥλιον, ὡς διοικητὴν τοῦ Παντός. Μετ' αὐτὸν δὲ ἐλάτρευσαν τὴν Σελήνην καὶ ἐπρέσβευσαν, ὅτι ἐξ αὐτῆς παρήχθησαν αἱ θήλειαι θεότητες, ὡς ἡ Ἄρτεμις, Ἐκάτη κλπ. καὶ εἰς αὐτὴν ἀλληγοροῦνται. Μετὰ τὴν Σελήνην ἐλάτρευσαν τοὺς πλανήτας καὶ λοιποὺς ἀστέρας. Αἱ ἀρχικαὶ δὲ αὐταὶ δοξασίαι ἐπέζησαν ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας, ἐφ' ὅσον καὶ ἡ εἰδωλολατρεία, κατὰ τόπου· καὶ λαοὺς διαποικιλιθεῖσαι ὑπὸ τῆς συμβολικῆς, τῆς ἐπιστήμης, τῆς φαντασίας τῶν ποιητῶν καὶ τῆς δεισιδαιμονίας τῶν ἀνθρώπων καὶ διὰ τοῦτο ἡ Σελήνη οὐ μόνον ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς λατρείαις ἔξοχον θέσιν κατέχει, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κοινωνικοῦ βίου ἀξιοσημειώτως ἐπιδρά.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἡ Σελήνη εἶχε κυρίως τὴν ἐπιστασίαν νὰ περιέρχεται καὶ φωτίζει τὴν Γῆν. Ἐκτὸς ὅμως τῆς δόξης ταύ-

της ἐπεκράτουν καὶ πολλὰ ἄλλα, ὧν κυριώτεραι εἶνε αἱ ἐξῆς.

Εἰς τὸ ἡμερολόγιον ἀκόμη δὲν ἦτο ξένη. Οἱ μῆνες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἦσαν Σεληνιακοὶ καὶ τὸ ἔτος αὐτῶν ἤρχετο ἀπὸ τῆς πρώτης νομηνίας, οἷον τῆς πρώτης νέας Σελήνης μετὰ τὸ θερινὸν Ἡλιοστάσιον. Ἡ Δευτέρα, ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος, ἦν ἰσρὰ τῆς Ἀρτέμιδος ἢ τῆς Σελήνης, καὶ ἐζωγράφιζον αὐτὴν, ὡς τὴν Ἄρτεμιν, ἔχουσαν εἰς τὴν κεφαλὴν ἡμισέληνον. Τὴν δὲ νύκτα παρίστων, ὡς νέαν, ἐφ' ἄρματος καθημένην καὶ παρὰ τὴν πλησιφαῆ Σελήνην ἐλαύνουσαν, κύκλω τῆς ὁποίας ἐχώρευον κυκλικῶς δώδεκα παρθένοι, αἱ δώδεκα τῆς νυκτὸς ὥραι.

Ἐν τοῖς Ἐλευσινίοις μυστηρίοις εἰς τῶν τεσσάρων ἱερέων αὐτῶν, ὁ ἐπικαλούμενος Ἐπιβώμιος, ὡς ἐπιστάτης τοῦ βωμοῦ, εἰκόνιζε τὴν Σελήνην.

Ἐπῆρχεν ἀστρονομικὴ ἑορτὴ τῆς Σελήνης, ἣν ἐλάτρευον κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτῆς φάσεις. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἑορτὴν, καλουμένην Πανδίαν ἀπὸ τοῦ Πανδίωνος, τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς, ἣν ἐώρταζον εἰς τιμὴν τῆς Σελήνης εὐθὺς μετὰ τὰ Διονύσια.

Μεταξὺ τῶν ἀρχαιοτάτων ὄρκων, τῶν Ὀρφικῶν λεγομένων, ἀναφέρεται καὶ τις, πρὸς τὴν Σελήνην γενόμενος.

Ἐτέλου δὲ αὐτῇ καὶ θυσίας, ἀνθρώπων ἰδίως ἐν Ταυρικῇ, ζῶων ἐν Περσίᾳ, χοίρων ἐν Αἰγύπτῳ, κυνῶν, τῶν ἀπαρχῶν ὄλων τῶν καρπῶν, μαινίδων, διότι ἐνόμιζον, ὅτι ἡ μανία προέρχεται ἐκ τῆς Σελήνης, καὶ βοῶν εἰς τινὰς τόπους οἱ ἄνδρες, γυναικεῖα ἐνδευόμενοι, ἀλλαχοῦ δὲ αἱ γυναῖκες ἀνδρικά, ἐκλαμβάνοντες τὴν Σελήνην ἀρσενόθηλον καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐπιδρῶσαν.

Ἐνομιζέτο καὶ τοῦ τοκετοῦ Ἐφορος ἕνεκα τούτου, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐξελαμβάνετο ἀντὶ τῆς Ἀρτέμιδος, Ἐκάτης καὶ Εἰλειθείας ἢ, ὅτι ἐνόμιζον, ὅτι ἡ Σελήνη ἔχει ἐπιρορὴν εἰς τὸν τοκετόν.

Ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ὡς καὶ τῷ μέσῳ ἔτι αἰῶνι, ἀπέδιδον τῇ Σελήνῃ καὶ ἐπίδρασιν ἰσχυρὰν ἐπὶ τοῦ καλοῦ ἢ κακοῦ καιροῦ, ἐπὶ τῶν ἀσθενειῶν, ἐπὶ τῶν γάμων, ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν γυναικῶν. Ἐπισημότατον ὅμως μέρος εἶχε τὸ πάλαι ἡ Σελήνη ἐν τῇ μαγείᾳ, ἧς θεωρεῖτο προστάτις καὶ διὰ τοῦτο ἐπεκαλοῦντο αὐτὴν αἱ μάγισσαι, μάλιστα δὲ εἰς τὰς ἐρωτικὰς μαγείας. Εἰς τὰ ἐρω-

τικὰ ἐπεκαλοῦντο αὐτὴν αἱ γυναῖκες καὶ ὡς μυστικωτέραν τὴν νύκτα. Αἱ δὲ Θεσσαλαὶ μάγισσαι καταβίβαζον, ὡς ἔλεγον τὴν Σελήνην εἰς τὴν Γῆν, ἐσέβοντο δὲ αὐτὴν καὶ τὴν ἐπεκαλοῦντο συνεργὸν εἰς τὰς μαγείας, ὡς Σελήνην ἢ Ἐκάτην, τὴν θεὰν τῆς Μαγείας, καὶ ἐβεβαίουν μάλιστα τὰς εἰς τὴν Γῆν καταβάσεις αὐτῆς διὰ τῶν ἐκλείψεων. Ἐπίστευον, ὅτι τὸ φῶς τῆς Σελήνης ἐνδυναμόνει τὰ μαγικὰ βότανα.

Ἀμίμητος εἶνε ὁ Ὄβιδιος εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν μαγειῶν τῆς Μηδείας κατὰ τὰς δραματικὰς περιπετείας τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας. Εἰς τοὺς παλαιοὺς τῆς Ἐκάτης βωμοὺς, ἐν μέσῳ κατασκήλιου δάσους καὶ ἀποκρύφων δένδρων ὀρκίζει εἰς τὰ ἱερά τῆς τριμόρφου Θεᾶς ἢ μαινομένη ἐξ ἔρωτος Μήδεια τὸν σκληρὸν Ἰάσωνα καὶ τῷ παραδίδει τὰς βοτάνας, δι' ὧν ἀποκημιζοῦ τὸν φυλάσσοντα τὸ Χρυσοῦν Δέρμα δράκοντα. Μετὰ ταῦτα δὲ τῇ συνεργείᾳ τῆς αὐτῆς θεᾶς καὶ διαφόρων μαγειῶν ἐν πανσελήνῳ, προσέλκουσα τὴν Σελήνην, ἀποδίδει εἰς τὸ ὑπέργηρων καὶ σθερὸν σῶμα τοῦ πενθεροῦ τῆς Αἴσωνος περικαλλῆ καὶ σφριγῶσαν νεότητι.

Ἑρωτικὰς μαγείας τῇ συνεργείᾳ τῆς Σελήνης ἀναβλέπομεν καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου Εἰδύλλιου τοῦ ἡμετέρου Θεοκρίτου, αἱ «Φαρμακεῦτριαι». Κατὰ τὸ περιπαθέστατον τοῦτο καὶ γραφικώτατον Εἰδύλλιον, ἡ Σιμαίθα ἠγάπα ἐμμανῶς τὸν Δέλφιν. Δώδεκα ἡμέρας εἶχε νὰ τὸν ἴδῃ. Ὁ σκληρὸς Δέλφις οὔτε τὴν ἐπεσκέπτετο, οὔτε καὶν ἠρώτα, ἀν ζῆ ἢ ἀπέθανεν ἐκείνη. Ἐσίγα ἡ θάλασσα, ἐσίγων τῶν ἀνέμων αἱ πνοαί· ἢ δὲ ἀνία δὲν ἐσίγα ἐντὸς τοῦ στήθους τῆς, ἀλλὰ δι' ἐκείνον ὄλη κατεπλέγετο ἡ ἀτυχής. Ὁ ἀνικρὸς ἔρωσ, ὡς λιμναία θδέλλα, κατέτρωγε τὰύτην. Εἶδε τὸν Δέλφιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ μὲ τὸν Εὐδάμνιππον, τρέχοντα. Πόσον ἦσαν ὠραῖοι! Ἡ γενειὰς τῶν ἦτο ξανθοτέρα τοῦ ἐλιχρύσου καὶ τὰ στήθη τῶν ἔστιλβον πολὺ πλέον ἢ ἡ Σελήνη. Τὸν εἶδε καὶ ἐμάνη. Ἡ καρδία τῆς δυστυχοῦς ἀνεφλέχθη πάραυτα· τὸ κάλλος τῆς ἐτήκετο· καὶ οὔτε ἐνόησε τίποτε ἐκ τῆς πομπῆς ἐκείνης, οὔτε πῶς ἐπινῆλθεν οἴκαδε· φλογώδης νόσος τὴν ἠλλοίωσε. Δέκα ἡμέρας καὶ δέκα νύκτας ἔκειτο κλινήρης. Πόσον ἀτυχής ἦτο. Τὸ δέρμα τῆς ἀνεφαίνετο πολλακίς κίτρινον, ὡς ἡ θάψος, ὄλαι αἱ τρίχες ἐπιπτον

ἐκ τῆς κεφαλῆς της. Καὶ ποῦ δὲν κατέφυγε καὶ ποίας γραίας τὴν θύραν δὲν ἔκρουσεν ἡ δύστηνος Σιμαίθα; Ὅλα εἰς μάτην! . . . Τέλος νύκτα τινὰ σεληνοφεγγῆ καλεῖ τὴν ὑπηρετρίαν της Θέστουλι καὶ τελεῖ μαγείας διὰ ν' ἀναζωπυρήσῃ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα τοῦ ἀστάτου ἔραστοῦ της. Λαμβάνει δάφνας, φίλτρα, ἄλφιτα, ἀγγεῖα, τελεῖ τὴν μαγείαν, εὐχόμενη νὰ ἴδῃ τὸν Δέλφιν, μαινόμενον περὶ τὸν οἶκον της, καὶ ἐπικαλουμένη τὴν Ἐκάτην, τὴν Ἰυγγα καὶ τὴν Σελήνην, πρὸς ἣν ἐπᾶδει ἀδιακόπως. . . ἕως οὐ σαγηνεύει τὸν Δέλφιν εἰς τὴν ἀγάπην της.

Τοιαύτης καὶ τοσαύτης σπουδαιότητος ἦταν αἱ περὶ τῆς Σελήνης δοξασιαὶ τῶν ἀρχαίων, ὥστε ἐτρόμαζον εἰς τὰς ἐκλείψεις αὐτῆς, ἀποδίδοντες αὐτὰς εἰς θεῖαν ὀργὴν καὶ ἔσπευδον εἰς θυσίας πρὸς ἐξιλιώσιν της. «Ὁ Σουλπίκιος Γάλλος κατηύνασε στάσιν τινὰ τοῦ στρατοῦ του, προσιπὼν ἔκλειψιν τῆς Σελήνης. Κατὰ τὴν ἐποχὴν δ' ἔτι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, κινδυνεύων ν' ἀπολεσθῆ ἐκ πείνης ἐν ταῖς χώραις τῶν ἀγρίων, ἠπειλήσεν εἰς τοὺς Ἰνδοὺς στέρησιν τοῦ φωτὸς τῆς Σελήνης, οἵτινες, ἰδόντες αὐτὴν ἐκλείπουσαν, κατετρόμαξαν καὶ προσήνεγκον τῷ Κολόμβῳ τοὺς συνήθεις φόρους αὐτῶν, παρακαλοῦντες αὐτὸν ν' ἀποδώσῃ τῇ Σελήνῃ τὴν συνήθη αὐτῆς λάμπιν. Ἀλλὰ καὶ βραδύτερον ἔτι τὰς ἐκλείψεις, ὡς οἰωνοὺς ἀπευκτέων συμβησομένων, ἐξήγουν οἱ δεισιδαίμονες, ὡς καὶ νῦν ἔτι, οἱ Μωαμεθανοὶ ἰδίως, οἵτινες μετὰ τὴν ἔκλειψιν τῆς Σελήνης ἀναμένουν πολέμους καὶ καταστροφάς.»

Ἡ πρόοδος τῶν ἀνακαλύψεων καὶ γνώσεων καὶ τῶν φώτων ἐν γένει, ἡ ἔκλειψις τῆς εἰδωλολατρείας, κατέστρεψε τὴν ἀρχαίαν τῆς Σελήνης δόξαν καὶ εὐκλειαν. Καὶ ἡ πολυθρύλλητος θεότης τῆς ἀρχαιότητος, ἡ λαμπρὰ καὶ περιφανὴς κόρη τοῦ Ὑπερίονος, ἰδοὺ σήμερον πεπτωκυῖα κατὰ γράμμα μεγαλειότης!

Ἄλλ' ἂν ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης ἡ Σελήνη ἀπώλεσε τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς λαμπρότητα καὶ μεγαλεῖον, διατηρεῖ ὅμως τὸ γόητρον διὰ τὰς πονοῦσας καρδίας καὶ τοὺς ποιητάς.

Εἰς νύκτας σεληνοφώτους, ὅταν ὁ ὕπνος φεύγῃ τὰ βλέφαρα καὶ ἡ καρδιά πονοῦσα καὶ πάλλουσα ἀγρυπνῇ, πληροὶ δὲ αὐτὴν ὁ ἔρωτος

καὶ ὁ πόνος καὶ ἔχη ἀνάγκη διαχύσεώς τινος πρὸς ἀνακούφισιν, ὅταν πικρὸς χωρισμὸς, ἀμηχανία ἢ ὀδύνη μαραίνῃ τὴν ἐρώσαν καρδίαν, ἢ Σελήνη, τὸ ἐράσιμον αὐτὸ καὶ μελαγχολικὸν τῆς νυκτὸς ἄστρον, εἶνε ὁ συμπαθέστερος αὐτῆς καὶ φίλτερος σύντροφος. Ἐν ᾧ τὸ φῶς αὐτῆς διαχύνεται ἄπλετον καὶ ἀργυρόχρυσον εἰς τὰς αἰθερίας ἐκτάσεις, ποῦ καὶ ποῦ δὲ στίλβωσιν ἀστέρες τινὲς μονήρεις καὶ πληροῦται φωτὸς ὠχροῦ καὶ γοητευτικοῦ ἢ σιωπηλῆ φύσις, ἢ ἀλγοῦσα ψυχὴ μονολογεῖ μυστηριωδῶς μὲ τὴν συμπαθῆ Σελήνην καὶ εἰς στόνους μυχίους καὶ ἠδίστους ἐν ἀφαιρέσει καὶ ἐκστάσει ἐμπιστεύεται ἐκείνη τοὺς πόνους αὐτῆς καὶ τοὺς πόθους.

Ἡ ἀνθρωπίνη καρδία εἶνε ἄβυσσος μυστηριώδης καὶ ἀνεξερεύνητος. Ἐν τοιαύταις στιγμαῖς τὶς εἰσέδυσεν εἰς τὰ ἄδυτα αὐτῆς, τὶς ἠδυνήθη νὰ διερμηνεύσῃ ἓνα βαθὺν αὐτῆς στεναγμὸν, ἐν δάκρυ θερμὸν, διολισθαῖνον ἐκ τεθλωμένων ἐξ ὀδύνης ὀφθαλμῶν; Τὶς εἶδεν ἐντὸς τοῦ μικροῦ αὐτοῦ Ὀκεανοῦ, ἐξογκούμενα, συμπλεκόμενα καὶ συστρεφόμενα τῶν διαλογισμῶν καὶ χιμαῖρῶν τὰ κύματα; Ὅτε ὁ ὀφθαλμὸς ὑψοῦται πρὸς τὸν οὐρανὸν ἔνδακρυς, οἷα μυστηριώδης δύναμις δονεῖ καὶ ἔλκει τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ ἄπειρον καὶ τὸ χάος!

Τὸ ὠχροπρόσωπον ἄστρον ἀναρριπίζει τὴν φαντασίαν, τρέφει τὴν μελαγχολίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἀνακουφίζει πολλάκις συμπαθῶς. Διὰ τῶν ἀργυρῶν τοῦ ἀκτίνων συγκοινωνεῖ ἢ ἐρώσα καρδία μετὰ τῆς ἀπόσης προσφιλοῦς ἐπὶ τῇ ἠδεῖα ὑποθέσει, ὅτι ταυτοχρόνως καὶ ἐκείνη πρὸς αὐτὸ τὸ βλέμμα προσηλοῖ. Καὶ ἐν τῇ μυστηριώδει αὐτῇ συγκοινωνίᾳ τῶν ἀνταγαπωμένων καρδιῶν πόσοι δὲν ἀνταλλάσσονται γλυκεῖς χαιρετισμοὶ, πόσοι στεναγμοὶ, πόσοι πόθοι, πόσα φιλήματα, πόσαι χιμαῖραι! Πόσοι δὲ ἀναπέμπονται τῶν ἀλγούντων καὶ ἐρώντων μονόλογοι!

* * *

— Ὡ ἐρατεινὸν μου ἄστρον, σὲ προσβλέπει ἄρᾳ γε τὴν στιγμήν ταύτην καὶ τῶν ὀνείρων μου ἢ κόρη; . . .

* * *

— Μοὶ ἔλεγεν ὁ φίλος τῆς ψυχῆς μου, νὰ σὲ κυττάζω τὸ με-

σούκτιον καὶ θ' ἀγρυπνῆ καὶ ἐκείνος, στηρίζων τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ τὴν καρδίαν διὰ τῆς ἀριστερᾶς καὶ διὰ τοῦ φωτός σου αἱ ψυχαὶ μας θὰ συναντῶνται καὶ θ' ἀνακουφίζονται ἐκ τοῦ πικροῦ χωρισμοῦ. Ἴδου ἐγὼ τώρα βλέπω τὴν γλυκεῖαν μορφήν του εἰς τὸν κατάστιλπνον δίσκον σου. Μὲ ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀγαπῶ. Εἶμαι τόσο πολὺ εὐτυχής. Χρυσῆ μου Σελήνη, χαιρέτισον ἐκ μέρους μου γλυκὰ τὸν φίλον τῆς ψυχῆς μου! . . .

* *

— Διατί νὰ σκορπίζης τόσο ἀφειδῶς τὸ μαγικόν σου φῶς εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλαυθμῶνος, χαριέστατόν μου ἄστρον; Εἶνε ὁ κόσμος ἔρμαιον τῆς κακίας καὶ Εἰμαρμένης Ἑρηνύδος. Δὲν ὑπάρχουν ὄφθαλμοί, οἵτινες νὰ μὴ ἔκλαυσαν πικρῶς, χεῖλη, τὰ ὅποια νὰ μὴ ἐμεμψιμοίρησαν καὶ ἐβλασφήμησαν, στήθη, τὰ ὅποια νὰ μὴ ἐστέναξαν. ὦ, εἶνε ἀναξίκα ἡ πολὺδάκρυς αὐτὴ σφαῖρα τοιαύτης καλλονῆς. Ἐπρεπε νὰ κατακυλισθῆ, νὰ συντριβῆ, νὰ καταχωσθῆ, νὰ ἀφανισθῆ εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ χάους, ἀφοῦ τίποτε δὲν ἔχει ἀγαθόν, ἀμιγῆς πόνων καὶ διαρκῆς. Σελήνη, σβέσθητι διὰ ν' ἀποθάνωμεν ἐν τῷ σκοτει, εἰς ὃ ἐγεννήθημεν καὶ ἐζήσαμεν, κατὰδικοὶ δυσέλπιδες! . . .

* *

— Γλυκυτάτη αἰθρία! Ὁ οὐρανὸς ἀπλοῦται μειδιῶν καὶ νοχελῆς! Τὸ πᾶν κύκλω μου βαθέως κοιμᾶται! Μυρόσσσα ἡ αὔρα πνέει ἐκ τῶν ὀρέων καὶ τὰ ῥόδα τοῦ κήπου μου σκιρτῶσιν εἰς δρόσον καὶ χαράν! . . . Διατί σὺ ἀπόψε εἶσαι τόσο πολὺ κατηφής, ὡ μόνη σύντροφε τῆς ἐρημίας μου; Μὴ ἀκτίνες σου ἦνε τῆς ἀγάπης μου τὰ δάκρυα καὶ οἱ στεναγμοί; . . .

Οἱ ποιηταί, ὅλοι καρδία καὶ φαντασία, ὑπερῶννησαν τὴν Σελήνην. Ὀλίγιστοι ἴσως ἔγραψαν στίχους, χωρὶς νὰ ψάλωσιν αὐτὴν, ἰδίως δὲ αἱ μελαγχολικαὶ Μοῦσαι, λαμβάνουσαι ἐξ αὐτῆς συμπαθηστάτας ἐμπνεύσεις.

Ὁ Σατωβριάν ἀπεκάλει αὐτὴν βασίλισσαν τῶν νυκτῶν, ὁ Γιοῦγγ, θεότητα τῶν εὐαισθητῶν ψυχῶν, καὶ ἄλλος ἄλλως εἰς περιπαθεῖς ᾠδὰς.

« Ἄγνή θεότης ! τῇ ψάλλει ὁ Σατωβριάν, θεότης ἀγνοτέρα καὶ αὐτῶν τῶν ῥόδων τῆς σεμνότητος; διότι οὐδ' αὐτὰ σκιάζουσι τὴν τρυφερὰν λάμπιν σου, τολμῶ εἰς σὲ νὰ ἐμπιστευθῶ τὰ αἰσθηματά μου. Καὶ ἐγὼ, ὡς σὺ, δὲν ἔχω ἀφορμὴν νὰ ἐρυθριῶ διὰ τοὺς πόθους τῆς καρδίας μου. Ἄλλ' ἐνίοτε ἡ ἐνθύμησις τῆς ἀδίκου καὶ τυφλῆς κρίσεως τῶν ἀνθρώπων καλύπτει τὸ μέτωπόν μου μὲ νέφη, ὡς καλύπτεται καὶ τὸ σόν. Ὡς εἰς σὲ, αἱ πλάνας καὶ ταλαιπωρίαι τοῦ κόσμου τούτου γεννῶσι τοὺς βεμβασμούς μου. Ἀλλὰ, εὐτυχιστέρα ἐμοῦ, κάτοικος τῶν Οὐρανῶν, σὺ διατηρεῖς πάντοτε γαλήνην. Αἱ τρικυμῖαι καὶ αἱ θύελλαι, αἱ ἐγειρόμεναι ἀπὸ τῆς σφίρας μας, δὲν προσεγγίζουσι τὸν ἥσυχον δίσκον σου. Θεότης, φίλη τῆς μελαγχολίας μου, χύσε τὴν κρίαν εἰρήνην σου εἰς τὴν ψυχὴν μου» (*).

Πλήρες ποιητικῆς χάριτος εἶνε τὸ εἰς τὴν Σελήνην ᾠδῆς τιнос τοῦ ἀθανάτου Σολωμοῦ. Χαριέστατος δὲ εἰς τὰ δύο πρὸς τὴν Σελήνην ἐρωτικά του ἄσματα ὁ ἡμέτερος Ἀθανάσιος Χριστόπουλος, ὁ νέος Ἀνακρέων. Εἰς τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν τὴν φθονεῖ, διότι ἔλαβε τὴν λάμπιν ἀπὸ τὸ κάλλος τῆς ἀγάπης του. Ἡ τεθλιμμένη τοῦ Ζαλοκώστα Μοῦσα, θρηνοῦσα ἐπὶ πικροτάτῳ θανάτῳ, ἐρωτᾷ τὴν Σελήνην, μὴ κατοικῆ εἰς αὐτὴν ὁ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἀποπτάς ἄγγελός της καὶ τῇ στέλλει τὴν λάμπιν της πικρὸν ἀπὸ ἐκεῖ φίλημα. Τοῦ πλήρους πάθους τούτου ποιηματίου αἱ δύο πρῶται στροφαὶ εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς ὄλης τοῦ δυστυχοῦς ποιητοῦ.

Πολλῶν ποιητῶν ἡ φαντασία ἀνερριπίσθη καὶ ἐτρύφησε μὲ τὸ ἐράσμιον κάλλος τῆς Σελήνης, πολὺ δὲ ἀπνησχολήθη μὲ τὴν ὠχρότητα καὶ κατῆφειαν αὐτῆς, ἣν ἀπέδωκαν ἄλλοι εἰς ἄλλας ἀφορμὰς κατὰ τὰς ἰδίας ἐμπνεύσεις καὶ αἰσθηματά. Ἄλλος ἐφαντάσθη, ὅτι τὴν μαραίνει τοῦ Ἐνδυμίωνος ὁ ἔρως, ἄλλος, ὅτι ἀντερᾶται τῆς φίλης του καὶ κατοπτεῖται τὰς μετ' αὐτῆς συνεντεύ-

(*) « Ἡ νεότης τοῦ Σατωβριάνδου ». - Εὐτέρπη φυλ. - 36.

Ξεις του, ἄλλος, ὅτι συμπονεῖ τοὺς θνητοὺς δι' ὅσα πάσχουσι δεινὰ καὶ ἄλλος ἄλλα. Ἄλλου δὲ εἵδους ποιητῆς, ὁ τοῦ Δὸν Ζουάν, φαντασία πρωτότυπος καὶ ἰδιόρρυθμος, ἔψαλλε διὰ τὴν Σελήνην ταῦτα :

«Ὁ Ἥλιος ἔδυσε καὶ ἡ Σελήνη ἀνέτειλε μὲ τὸν δίσκον της. Ὁ διάβολος εἶνε ἐν τῇ Σελήνῃ πρὸς δυστυχίαν ἡμῶν, οἱ δὲ ὀνομάσαντες αὐτὴν ἀγρὴν ἤρχισαν πολὺ ἐνωρὶς τὴν ὀνοματοθεσίαν αὐτῶν. Δὲν ὑπάρχει ἡμέρα (οὔτε ἡ μακροτάτη τοῦ ἔτους), ἥτις νὰ γίνηται μάρτυς τόσων ἀμαρτημάτων, ὅσων τρεῖς ὥραι νυκτὸς, φωτιζομένης ὑπὸ τῆς σελήνης—καὶ ὅμως φαίνεται τόσον σεμνὴ ἐν τοῖς οὐρανοῖς !

«Ἐπικίνδυνος σιγὴ ἐπικρατεῖ, διαρκούντος τοῦ σεληνιαίου φωτός· αὕτη ἡ ὥρα δίδει εἰς τὴν ψυχὴν τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀνοίγηται ἐλόκληρος, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δύνηται ν' ἀναλαμβάνῃ τὴν δύνημιν, ἥτις τὴν καθίστα πρότερον κυρίαν ἑαυτῆς. Τὴ φῶς τοῦτο, τὸ ὁποῖον δίδει τόσον γλυκὺ θέλγητρον εἰς τὰ δένδρα τῶν δασῶν καὶ εἰς τὸν μονήρη πύργον, τὸ ὁποῖον καλλύνει ὅλην τὴν φύσιν διὰ τῆς ἀγυροειδοῦς λάμψεώς του, τοῦτο τὸ φῶς εἰσδύει καὶ μέχρι τῆς καρδίας, διαχέον ἐν αὐτῇ ἐρωτικὸν μαρασμὸν, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι οὔτε ἡσυχία, οὔτε ἀνάπαυσις.

* *
*

Ἡ Σελήνη λοιπὸν σπουδαίως ἐπέδρασεν εἰς τὴν μυθολογίαν, εἰς ἣν ἀφῆκε χαριέσσας καὶ περιπαθεῖς παραδόσεις, καὶ εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ φαντασίαν τῶν λαῶν.

Ἄλλ' οἴχεται πλέον ἢ πάλαι λαμπρὰ καὶ ἑρατεινὴ θεότης καὶ κατερείπωθησαν οἱ βωμοὶ αὐτῆς καὶ αἱ λατρεῖαι καὶ θυσίαι αὐτῆς διεσώθησαν ἡμῖν, ὡς μῦθοι.

Ἐνὸσφ ὅμως προβάλλῃ εἰς τὸν οὐρανὸν τοσοῦτον ὥραιον καὶ διαχύνη τὸ κυανόλευκον καὶ συμπαθητικώτατον αὐτοῦ φῶς, τὸ χαριτόβρυτον αὐτὸ ἄστρον θὰ ἦνε διὰ τοὺς κατοίκους τῆς Γῆς τῶν νυκτῶν ἡ περικαλλῆς βασίλισσα, τῆς μοναξίας καὶ τῶν βεμ-

*) Βύρων. Δὸν Ζουάν Α. 413—414, μετάφρ. Γ. Πολίτου.

βασμῶν δ συμπαθῆς σύντροφος, ἡ ἐξ ἀπορρήτων φίλη τῶν ἐρωτο-
λήπτων καὶ πασχουσῶν καρδιῶν καὶ ἡ ἐμπνέουσα τοὺς καλλιτέ-
χνας καὶ τοὺς ποιητὰς αἰσθηματικωτάτη Μοῦσα.

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΑΡΣΕΝΗΣ

Ο ΕΝΕΚΑ ΤΗΣ ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΗΣ ΤΙΜΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΑΣ

ΜΙΑ ΑΛΗΘΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Schiller)

Ἡ ὅλη τῆ ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου δὲν ὑπάρχει διδακτικώτερον κεφάλαιον, διὰ τε τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα, ἢ τὰ χρονικὰ τῶν ἁμαρτημάτων του. Εἰς ἕκαστον μέγα ἔγκλημα ἦτο μίαμεγάλη ἀναλόγως δύναμις εἰς κίνησιν. Ἐὰν ἡ μυχία ἐνέργεια τῆς δυνάμεως τῶν ὁρμῶν κρύπτηται ἐν τῷ ἀμυδρῷ φωτὶ τῶν συνήθων αἰσθημάτων, ἐν περιπτώσει ὅμως βιαιοτέρου πάθους ἀναπηδᾷ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, γίνεται καταφανῆς, κολοσσιαία. Ὁ λεπτότερος τῶν ἀνθρωπίνων ἐρευνητῆς, ὅστις γινώσκει πόσον ἐπὶ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς συνήθους ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως δύναται νὰ βασίζηται, καὶ πόσον τῷ εἶναι ἐπιτετραμμένον ἐξ ἀναλογίας νὰ συμπεραίνει, θέλει ἀποκομίσει ἐκ τῆς σφίρας ταύτης ψυχολογικὸν μάθημα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ χρησιμοποίησιν ἐν τῷ ἠθικῷ βίῳ.

Εἶναι τι τόσῳ μονότονον καὶ ὅμως πάλιν τόσῳ ἀντιφατικὸν ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά! Μία καὶ ἡ αὐτὴ ἐτοιμότης ἢ ἐπιθυμία δύναται νὰ λάβῃ χιλίας μορφὰς καὶ διευσθύνσεις, δύναται χίλια φαινόμενα νὰ πραγματοποιήσει, δύναται εἰς χιλίους χαρακτῆρας ἄλλως ἀναμεμιγμένα νὰ φαίνηται, καὶ χίλιοι ἀνόμοιοι χαρακτῆρες καὶ πράξεις δύνανται πάλιν ὑπὸ τῆς αὐτῆς κλίσεως νὰ